

V upravi stane mesečno K 18.—

NOVI ČAS

Uredništvo in upravlništvo v Kopitarjevi ulici šte. 6 — Telefon
uredništva šte. 50 — Telefon
upravlništva šte. 323

CENE PO POŠTI:
za četrť leta K 60.—
za en mesec K 20.—

Glasilo krščanskega delovnega ljudstva

Posamezna številka stane K 1.40

Že zopet.

Odgovarjajoč na razne interpelacije glede obolenja in umiranja lansko zimo vpoklicanih rekrutov, je vojni minister general Vasič med drugim izjavil, da se govorijo, da utegnejo letošnje spomlad izbruhniti kakšni dogodki.

Militaristična žilica ne daje našim najvišjim vojaškim krogom miru. Nihče ne ogroža naše države, vsi se pripravljajo na svetovno gospodarsko konferenco v Genovi, želja, da se ohrani mir in okrepji, je tako splošna in globoka, da o kakšnih bližnjih vojaških dogodkih more govoriti kvečjem kak kavarniški politikaster, ne pa minister.

Avstrija, Madjarska, Bolgarska so brez moči, Italija v notranji krizi, albansko vprašanje se rešuje čisto mirno, odkar so naša vlada ne vtika vanj, z Romunijo imamo zvezo, odkod tedaj preti kakšna nevarnost? Če pa izbruhne zaradi Tracije kakšna vojna med Grčijo in Turčijo, oziroma Bolgarijo, na evropskem bojišču, kar je več kot neverjetno — nimamo storiti nič drugega nego stražiti naše meje, ker nas spor med Grčijo in Turčijo, oziroma Bolgarijo, v ostalem nič ne briga. Grčija naj vrne še južno Macedonijo, ne pa da bi jo mi podpirali v Traciji, kjer nimajo Grki po božjem in človeškem pravu ničesar iskati.

Da pa nekateri naši krogi vedno in vedno mislijo na kakšne pustolovščine, dokazuje to, da hočejo nekateri spravljati konferenco v Belgradu v zvezo s konferenco baltičskih držav v Varšavi, češ to bo tvorilo vse skupaj nekaj antiruski blok. Mi pa pravimo, naj si naši od caristične propagande okuženi vojni krogi ta blok izbijajo iz glave. Niti z Rumunijo, niti s Poljsko, še manj pa s kakšno Litvo, Latijo ali Estonijo naša država nima vzroka sklepati kakšnih garancijskih pogodb, ki bi se tikale Rusije, ker nas popolnoma nič ne briga, kako se bodo te države domenile z Rusijo glede Besarabije, Vzhodne Galicije, Volinje, Dvine itd. itd. Dr. Beneš je jasno povedal, da ima mala antanta napram Rusiji samo prijateljske namene in da se ne bo vezala niti z veliko antanto niti z vzhodnimi nasledstvenimi državami proti Rusiji, sicer pa niti Poljska sama tega ne namerava; zakaj potem gotovi krogi ne dajo miru in mečejo v svet alarmantne vesti, ki odgovarjajo samo njihovim militarističnim željam? Dr. Ninčič je odločno za mir, za prijateljstvo z Rusijo in za zboljšanje razmerja do Bolgarije, zato naj bodo generali tihi, ker v politiki nimajo ničesar inšati!

Za temi militarističnimi intrigami pa stoji caristična propaganda, ki ima v Jugoslaviji oporo v raznih wranglovskih generalih in delu emigrirane ruske duhovščine. Temu bi se moral tudi napraviti konec. Naš minister za zunanje zadeve ima dobro voljo in prave smernice za našo zunanjo politiko; naj bi imel tudi nekaj več moči, da prepove generalom politizirati in s svojimi militarističnimi načrti ogroziti mirni razvoj države.

Pomanjkanje premoга.

Belgrad, 24. febr. (Izv.) Pomanjkanje premoga na naših železnicah postaja vedno bolj čisto. Posebno je prizadeta proga Skoplje—Ohrid, na kateri se bo moral promet ustaviti. To je zelo neprijetno, ker bi se po tej progi morali izvršiti večji transporti vojakov, to pa ne bo mogoče, dokler ne pridejo zadostne zaloge premoga.

ZA KRALJEVI DVOR.

Belgrad, 24. februarja. (Izvirno.) Ministrski svet je dovolil ministru za javne zgradbe kredit 15 milijonov dinarjev za zgradbo kraljevega dvora.

ZVEZA NARODOV.

London, 24. febr. (Izv.) Mednarodni finančni odbor zveze narodov se je včeraj sestel pod predsedstvom švicarskega delegata Adorja. Razmotrivanje o vprašanju kredita Avstriji se je odložilo na današnjo sejo, ravno tako razprava finančnih zadev zdanske države. Odbor se je bavil tudi z nekaterimi tehničnimi poročili, ki se nanašajo na resolucijo bruseljske konference in na dogovore, sklenjene na konferenci nasledstvenih držav.

Dr. A. GOSAR:

Neresničnosti in nepravilnosti vladne politike.

Jasne in odkrite besede je govoril na seji parlamenta dne 21. t. m. poslanec dr. Gosar o neresničnosti in nepravčnosti v naši politiki. Iz njegovega govora, ki je povzročil velikanski hrup in trušč, prinašamo danes drugi del, ki se peča s političnimi zadevami v naši državi. Dr. Gosar je izvajal:

Vlada in njena večina sta pričeli urejati našo državo na podlagi nekaterih fikcij, oziroma neresničnosti, in radi tega je moralo priti do slabih posledic.

NAŠE STALIŠČE DO DRŽAVE.

Prej nego govorim o teh neresničnostih, mi dovolite, gospodje, da rečem eno besedo. Od vseh strani se nam očita protidržavnost. (Stjepo Kobasica: »To se predbaciva Vašoj partiji, a ne Vam osebno.«) Pa vseeno. Fakt je, da se nam to večkrat očita. Gospodje, ako Vi smatrate režim demokratsko-radikalne stranke za državopotem seveda lahko rečete, da smo protidržavni. Toda jaz bi hotel naglasiti nekaj drugega. Kdor izmed Vas je samo enkrat pogledal zemljevid naše države, je moral priti do dveh zaključkov. Prvi je ta, da niti en pameten Hrvat ne more biti separatist. Ker ni meje med Hrvati in Srbi, bi morala v slučaju njihove ločitve nujno na eni in na drugi strani nasiti ireidenta, kar bi ne bilo v interesu niti ene niti druge strani. Drugi zaključek, ki se tiče Slovenije pa je: Mejo imate, če ravno hočete. Toda na zemljevidu se jasno vidi, kakšne so naše sdanje zunanje razmere in kaj bi značila za nas separacija. Gospodje, če to pomislite, potem zopet stoji: ni treba da rečem, da nismo proti državi, ker mi tega morda ne bi na samo besedo niti verjeli; rečem pa lahko: mi moramo biti za to državo, tudi če je ne bi hoteli. To morate verjeti, ker veste, kakšen je naš položaj. Zato lahko pustimo na stran vprašanje ljubezni do države. Glejmo samo faktične interese in prišli bomo do zaključka, da smo tudi Slovenci nujno za to državo. (Dr. Momčilo Ivanić: »Pa svi imamo interes na toj državi.«) To sem hotel povedati radi tega, da ne bodete rekli potem, ko bom govoril o neresničnostih, da sem proti državi. (Valerijan Pribičević: »To nije tačno!«) Vidite, sedaj že ni več tačno. Sedaj moja dedukcija ne drži več. (Stjepo Kobasica: »Dedukcija je bila dobra.«) Če torej moja dedukcija drži, potem je dobro in lahko pričen govoriti o fikcijah.

EN NAROD ?

Prva stvar ki je po mojem osebnem (naglašam: **osebnem**) mišljenju neresnična, je to, da smo Srbi, Hrvatje in Slovenci en narod. Prav za prav je to stvar definicije: kakor definirate narod, do takega zaldijučka pridete. Lahko ga definirate bolj široko: potem smo en narod; če ga definirate ožje, nismo en narod. Zame stoji eno: glavna karakteristična znaka naroda sta prvič edinstven jezik in drugič edinstvena kultura. Gospodje! Ni dvoma, da imajo Srbi in Hrvatje en jezik. S tega vidika, kakor tudi z vidika kulture ne bo mnogo ugovora proti temu, da so Srbi in Hrvatje en narod. Toda kar se tiče nas Slovencev, gospodje, se ne morem strinjati s tem, kar stoji v ustavi o srbsko-krvatsko-slovenskem jeziku. Gospodje! Tega jezika nimate na vsem svetu, razen če imenujete la volapük, ki ga danes jaz tu pred Vami govorim, za srbsko-hrvatsko-slovenski jezik. (Veselost. — Dr. Šečerov: »Pa boš to je srbsko-hrvatsko-slovenački jezik.«) Potem Vam čestitam, če dovedete ves razvoj srbsko-hrvatskega in slovenskega jezika do tega »viška«. (Veselost.) O tem vprašanju ne bom obširneje govoril. Mislim da stoji, kar sem rekel o našem narodnem edinstvu, v pogledu jezika.

Tudi glede kulture, gospodje, pravim, da imamo Slovenci vendar radi svojega zgodovinskega razvoja, ki je bil popolnoma drugačen nego Vaš, svojo kulturo. (Dr. Momčilo Ivanič: »Tačnik — Valerijan Pribežević: »A ta kultura nije slovenska, nije narodna.«) Ali je to slovenska kultura ali ni, o tem ne govorim. Nekatere stvari so morebiti germanskega izvora, nekatere slovenskega, nekatere morebiti — če hočete — turškega — jaz ne vem. (Toda vaša kultura ni slovanski.) Vendar ugovor: »To ni slovenska kultura« ni nikak argument proti moji trditvi.

UJEDINJENJE.

Gospodje! Ako je trditev, da mi nismo en narod, pravilna, pridemo takoj do druge fikcije, s katero se prične v tej skupščini skoro vsak drugi govor: to je izražena beseda »ujedinitenje«.

Mi smo po prevratu stvorili eno državo. To je naše »ujedinjenje«. Toda, gospodje! Kaj pomeni pojem »država«? Država pomeni en teritorij, eno vojsko, pomeni iste carine, eno zunanjo politiko in ne mnogo več. (Valerijan Pribičević: »I jednu unutrašnjo politiku.«) To je druga stvar. To ne spada k bistvu države, gospod Pribičević. Gospodje! A to, da imamo mi en teritorij, eno vojsko itd., to še ne pomeni ujedinjenja. To pomeni pač edinstveno državo, ali še vedno **postoje velike razlike**, katere bo treba poprej izenačiti, predno bomo mogli reči, da smo se v resnici ujedinili. (Dr. Momčilo Ivančič: »Duhovni razvitak ne da se dekretirati.«) Gospodje, ujedinjenje se ne da odrediti ne z ustavo, ne s policijo. (Medklie: Da se dekretirati s srcem! — Odobranje na desnici.) — Gospodje, kar se tiče srca, imamo mi pesnika, ki pravi, da si tudi ono ne pusti komandirati. In zato, gospodje, moramo ujedinjenje prepustiti naravnemu, četudi morabit počasnemu razvoju. Druge poti ni.

NAŠE OSVOBOJENJE.

Tretja stvar, ki jo moram tu omeniti, je sicer zelo delikatna, a se moramo vendar o njej enkrat odkrito pomeniti. To je vprašanje našega osvobojenja. Gospodje, do tega vprašanja sem prišel, rečem odkrito, radi tega, ker je v pretekli debati o vladni deklaraciji odgovoril na neki medklic dr. Deželica — govorilo se je o avtonomiji Macedonije — g. poslanec Ljub. Jovanović: »Sada, kad je črnac svrši svoju dužnost, sada dolazite s tim pitanjem!« — (Stjepo Kobasica: »Još nije svršio črnac svoju dužnost!«) Nikari tako, gospod tovariši! Čemu vendar! Jaz govorim čisto mirno in nimam namena, da vas žalim. (Dr. Momčilo Ivanič: »Pa niste Vi govorili o crncu. O crncu su govorili drugi.«) Gospodje! Mi smo živeli v tuji državi. Če so na Dunaju rekli, da smo bili enakopravni, je bila ta enakopravnost samo formalna, samo na papirju. V resnici nam je vladal tuj narod. In baš to, da je bil to tuj narod, je bilo najhujše. Od te nadvlade tujega naroda smo bili osvobojeni po svetovni vojni. Vprašamo: Kdo nas je osvobodil? (Stjepo Kobasica: »Srbijanci!«) Vidite, gospod tovariši, baš radi tega govorim o tem. Jaz pravim, da so nas v prvi vrsti osvobodile vse one sile, ki so se borile proti Nemčiji in Avstriji. (Medklici in velik nemir Opetovani klici: »Čujmo, čujmo!«) Jaz, gospodje, nikakor ne oporekam, da je vršila med temi silami Srbija junaško vlogo in da jo bo radi tega skozi stoletja in tisočletja slavila zgodovina. Daleč sem od tega, da bi mogel tako dejstvo oporekati. Toda, gospodje, Vi sami veste, da se dolgo dolgo časa sploh ni moglo reči, kdo bo v tej vojski zmagal. (Medklici: »Pravda!«) Dobro, a pravica nima bajonetov. (Dr. Momčilo Ivanič: »Pravda je bila na našoj strani i kod aneksije Bosne, a ipak nismo pobedili.« — Medklici iz sredine: »Najbolje bi bilo, da prepustimo historiji, neka ona reši to pitanje.«) Da, jaz hočem baš to reči: Ničee ne ve, komu bo zgodovina prisodila glavni delež na zmagi nad centralnima vrelsilama. Mislim, da morebiti Ameriki, pa se morda motim. (Valerijan Pribičević: »Italiji!« — Ugovori. Dolgotrajen nemir. Ponovni klici: »Čujmo, čujmo!«)

Gospodje! Poleg navedenega stoji še eno dejstvo: da namreč niti Nemčije niti Avstrije niso zlomile samo zunanje sile, ampak da je prišlo do zloma, zlasti v Avstriji vsled notranjega razpada. Pri tem notranjem razpadu pa so sodelovali vsi narodi, razen Nemcev in Madžarov. (Nemir. Majcen kaže neko pismo in kliče: »Berite tole pismo!«)

Jaz ne trdim, da so se ti narodi osvobodili sami. Jaz dokazujem baš to, da niso niti zunanje sile same in niti notranje same povzročile razpada Avstrije, ampak da je bil to kompliciran proces, pri katerem so sodelovali razni faktorji. (Dr. Momčilo Ivanič: »Pa i mi Srbi smo se osvobodili tada, kad je počela turška carevina propadati, a ne za vlade Sulejmana!« — Dolgotrajen hrup.)

NAŠA ENAKOPRAVNOST

Ne bilo bi treba o tem govoriti, ako se ne bi bila izrekla beseda o »**črneu**« in če bi se ne bilo vedno in vedno poudarjalo, da smo enakopravni. (Klici: »Pa Vi ste u istini enakopravni. U Sloveniji imate svega više nego mi sami.« — Hrup in medklici.) — Gospodje! Fakta v našem javnem političnem življenju dokazujejo, da nismo enakopravni. (Živahni ugovori v središču. Klici: »Više imate prava nego mi!«) Baš Vaši protesti in vzkliki proti mojim trditvam jasno dokazujejo, da so tudi med Vami taki, ki smatrajo naše kraje za nekake angleške dominione. (Klici: »To kažete samo Vi! — To nije istina!«) Gospodje, vzemimo samo zgled iz našega javnega življenja, pa poglejmo, kaj nam ti zgledi kažejo: (Stjepo Kobasica: »Slovenci imaju svega više nego Srbi u Srbiji.« — Dolgotrajan nemir. Predsednik zvoní.)

URADNIŠKO VPRAŠANJE

Vzemimo za zgled uradniško vprašanje! Gospodje, mi smo že tri leta ujedinjeni, kakor pravimo, pa imamo vendar v uradniških piacah še velike razlike. (Medklic: »Pa i u Srbiji ima razlike u plati činovnika u posameznim krajevima.«) Take razlike imamo tudi pri nas. Toda govorim o tem, marveč imam v mislih to, da se pravi: Ti si iz sela onstran Save, zato dobiš manj plače nego oni, ki je doma tostran. (Stjepo Kobasica: »Pa i činovnici u Bosni nemaju iste plate kao u Srbiji.«) Saj jaz ne govorim samo za Slovenijo, jaz govorim za ves prek.

In še nekaj moram k temu omeniti: G. finančni minister zahteva v načrtu finančnega zakona za novi budget kredite, da more postaviti inšpektore nad finančnimi delegati v novih pokrajinah. (Dr. Sečurov: »Vi bi hteli sami vladati, zato vam je krivo, ako imate kontrolu.« — Nemir.) Kaj pomeni to? To ne pomeni po mojem prepričanju nič drugega nego nezaupanje našim uradnikom. In to boli morda še bolj nego razlika v plači. (Medklic: »Pa zar nema Slovenaca u beogradskim ministarstvima?!«) Gospodje, tudi na ta medklic lahko odgovorim. Informirajte se samo, koliko slovenskih uradnikov je n. pr. v ministrstvu zunanjih zadev ali kakšne so razmere v vojski v tem oziru.

INVALIDSKE IN DIJAŠKE PODPORE.

Pa pojdemo k izdatkom ministrstva za socialno politiko: Gospodje! Vsakdo izmed nas je globoko prepričan, da imajo invalidi pravico na primerno podporo. To stoji. (Medklic: »To je bolešno pitanje.«) Vem, da je to bolešno vprašanje. Toda, gospodje, jaz vendar ne morem razumeti razlike med invalidom, ki je doma nekeje v Srbiji, in med onim, ki je doma v preku. Po mojem mnenju stoji stvar tako-le. Najprej mislim, da niti Srbijanci niti prečani v ogromnem številu slučajev niso šli v vojsko prostovoljno; vsaj zelo težko bi bilo ugotoviti, kdo je šel prostovoljno in kdo prisiljeno. To je ena stvar. Druga stvar pa je ta: ko je granata vojaku odtrgala roko v Karpatih ali pri Solunu, je bilo to vseeno; bolelo je i enega i drugega. (Medklic: »Pa sada neka se dade onome, koji je bio ranjen u Karpatima, više penzije!«) Tega nikdo ne predlaga. Smemo pa reči: Vaš vojak pri Solunu je imel vsaj zavest, da se bori in da trpi za svojo domovino. (Medklic: »On kaže: Vaš vojak!«) Takrat je bil vaš. Pa recimo: Šumadinec, da se ne bomo prepirali, ali je bil naš ali vaš. Naš vojak je pa poleg tega, da ga je bolelo, moral še preklinjati Nemca, ki ga je nagнал v strelni jarek. (Valerijan Pribišević: »Zašto se nije javio za dobrovoljca?«) Pa mar so bili vsi v Rusiji! Te stvari navajam samo radi tega, da podkrepim svojo trditev, da v tej državi še nismo enakopravni. Ako hočete še nadaljnjih dejstev za dokaz moji trditvi, se informirajte v prostvetnem ministstvu, kakšne podpore dobivajo dijaki iz Srbije in kakšne oni iz preko, in sicer to pri študiranju v tuzemstvu kakor tudi v inozemstvu. (Ploskanje na desnici.)

NEENAKOST PRI DAVKIH.

Če bi pogledali nekoliko globlje v številke, ki kažejo, koliko davkov plačajo percentualno prečani in koliko se jih plača v Srbiji, bi našli velike razlike.

žalibog, gospodje, se to ne da zanesljivo ugotoviti na podlagi našega budgeta. (Medic: »A koliki porez je platila Srbija u krvi? Kažite nam to!«)

Dobro, gospodje, pa dajmo še o tem govoriti! Napravimo čisto mizo in jasen račun! Recimo, da imate vi pravico nekaj zahtevati kot odškodnino za naše osvobojenje. (Ugovori in medklici. Dr. Momčilo Ivanič: »To nije tačno! Ni jedan plemenit čovek neće to tražiti!«) Jaz pravim: »recimo!« S tem tega seveda še ne priznam. Tudi v tem slučaju moramo priti enkrat na čisto, da vemo, koliko moramo plačati in koliko imate vi pravico zahtevati. Mi se ne branimo, storiti nasproti vam in državi svoje dolžnosti. Mi smo hoteli že v svojem ustavnem načrtu napraviti čiste račune. Če bi se bil kdo izmed gospodov potrudil, da bi bil prešudiral ta naš načrt, bi bil videl, da smo hoteli prevzeti ogromen del bremen na svoje rame in dati državi, kar ji gre. Majcen: »Ampak Vi bi bili pri tem največje zaslužili zase! Koliko bi Vi pri tem zaslužili?« Majcen: Vi govorite čisto iz svoje duše. Vi vedno mislite samo, koliko boste vi zaslužili. (Franjo Žebot: »Gospod Majcen, bodite tihi, če ne, bo prišel Bajec!« — Iv. Majcen: »Bajec naj mi plača onih 13.000!«)

Jaz moram samo obžalovati, da se ni nikdo potrudil, da bi se bil pogledal naš predlog, kajti priti bi bil moral do zaključka, da smo hoteli biti v tem pogledu lojalni in da smo bili lojalni, kolikor je to sploh mogoče. Toda enkrat moramo priti do jasnosti, da bomo točno vedeli, kaj smo državi dolžni in kaj imamo pravico od nje zahtevati. Tega, gospodje, pa ne moremo najti ne v budgetu in ne v ekspozeju gospoda fin. ministra, ki sam priznava, da so tudi tiste številke v teh knjigah, fiktivne — neresnične. (Dr. Momčilo Ivanič: »To se zove finansijska politika!«)

NEENAKOPRAVNOST POSLANCEV.

Ako hočete, da Vam navedem še eno dejstvo, ki jasno kaže, da nas ne smatrate za popolnoma enakopravne. Omeniti moram incident, ki se je zgodil, ko je moj tovariš Sušnik govoril o avtonomiji Makedonije. Takrat so belgrajski časopisi — izvenšedno edino list »Radikal« — pisali tako, da je bilo človeka sram. Če smo res državljani iste vrste, potem je pač prav, da odklonite predlog, ki ga smatrate za nesprejemljivega, da izrazite tudi svojo nezadovoljnost; ni pa prav, da odrekate poslancu pravico, govoriti o Makedoniji. (Ugovor v središču.) Vi smete govoriti o Sloveniji in Hrvaški, mi pa ne bi smeli govoriti o Makedoniji. (Valerijan Pribečević: »Vi smete govoriti o Makedoniji, a samo bona fide, ne mala fide.«) A kako veste, da je poslanec Sušnik govoril mala fide? (Valerijan Pribečević: »Znamo to.«) Če Vi pravite, da je Makedonija Vaša, potem smemo tudi mi reči, da je Slovenija naša. In če je tako, zakaj ne pustite, da bi si mi svoje razmere doma uredili tako, kakor hočemo sami? (Sreten Vukosavljevič: »Vi ne osecate, da je Makedonija Vaša, zato tako govorite.« Velik nemir. Ugovori in medklici.)

Predsednik dr. Ivan Ribar: Gospoda, ja držim, da je nama svima do toga, da se čuva sloboda govora. Zato Vas molim, da ne smetate govornika. Inače biću pri nudjen primeniti odredbe poslovnika.

Dr. Andrej Gosar: Gospodje! Edini, ki je nastopil v onem slučaju pravilno, je bil g. Protić v »Radikalu«. Ugovarjal je, da znači avtonomija jako popolno obliko državne ureditve, ki je za politično visoko razvite pokrajine lahko vrlo dobra, ni pa primerna za Makedonijo. Gospodje, o tem se da govoriti, če se pa kdo razburja, ker govori Slovenec o avtonomiji Makedonije, znači to čisto jasno, da ne smatrate njega za sebi enakopravnega, da ga ne smatrate za zastopnika celega naroda, ampak samo za poslanca nekega okraja v Sloveniji.

Današnja predborza.

Zagreb, 25. febr. (Izv.) Berlin 151 (blago), Italija 680 (blago), London 1465 (blago), Newyork 325 (blago 326), Pariz 29.78 (blago), Praga 582 (blago), Dunaj 5.35 (blago).

Curih, 25. febr. (Izv.) Budimpešta 0.74, Berlin 2.28, Italija 25.95, London 22.48, Newyork 512, Pariz 45.95, Praga 9.00, Dunaj 0.10, Zagreb 1.55, Varšava 0.13, Holandska 195.50, avstr. krone 0.08½.

RAZDELITEV DRŽAVE.

Belgrad, 25. febr. (Izv.) Radikal klub je imel včeraj pod predsedništvom dr. Andrića sejo, na kateri je razpravljalo o administrativni razdelitvi države. Radikali in demokrati se nikakor ne morejo zediniti glede razdelitve Srbije in Črne gore. Debata se bo še nadaljevala, ker na včerajšnji seji ni prišlo do nobenih sklepov.

»Novi čas« v vsako hišo!

Neuspeh in neednosa male antante.

Škodoželjno veselje v Belgradu.

Belgrad, 25. febr. (Izv.) Belgrajska »Tribuna«, glasilo zunanega ministra, pri naša iz Prage brzojav, v katerem poroča, da je dr. Beneš doživel v Londonu kakor tudi v Parizu popoln neuspeh ter hoče sedaj ta neuspeh maskirati s tem, da piše listi o njem kot posredovatelju med Anglijo in Francijo, dočim je v resnici nastopal kot pooblaščenec male antante. V brzojavu se nadalje veli, da mala antanta ni edina niti v principiellnih vprašanjih. — Iz brzojava se čuti, da je dr. Beneš nepooblaščen zastopal malo antanto in je videti, da se belgrajski krogi vesele nad njegovim neuspehom posebno glede sovjetske Rusije.

Belgrad, 25. febr. (Izv.) Danes se vrneta iz Bukarešte ministrski predsednik Pašić in minister za zunanje zadeve dr. Ninčić. Takoj po njunem dohodu se sestane ministrski svet, ki mu bosta podala

Draginjske doklade državnim uslužbencem in upokojenecem.

Belgrad, 25. febr. (Izv.) Na včerajšnji seji demokratskega kluba je Davidović sporočil, da se je odbor trojice: Marinković, Krstelj in Kumanudi zedinil glede povišanja doklad uradnikom in se bo tozadevna postavka unesla v proračunske dvanajstine. Uradniki bodo dobili izplačane povišane doklade s 1. aprilom za nazaj.

Belgrad, 24. febr. (Izv.) Demokratski klub je imel danes sejo, na kateri je pokrajinski namestnik za Hrvatsko in Slavonijo Juraj Demetrovič izjavil, da ne more pristati na novi predlog finančnega ministra glede izplačila draginjskih doklad državnim uradnikom in zahteval, naj se besedilo čim jasneje precizira glede roka in višine izplačila. Finančni minister dr. Kumanudi je pristal na to zahtevo namestnika Demetroviča, ki ga je podpiral ves klub. Po novi redakciji se dotični člen glasi tako-le: »Vsem državnim nameščencem in vpokojenecem se dne 1. aprila 1922 izplačajo draginjske doklade po zakonu o draginjskih dokladah vojaškim in civilnim državnim nameščencem, vpo-

poročilo o svojih konferencah z romunskimi politiki. Marko Trifković, minister pravde, ki je zastopal Pašića, bo na tej seji referiral o sestanku s češkim poslanikom dr. Kalino. Ministrski svet bo nato razpravljalo o smernicah, ki naj jih zavzame mala antanta na genovski konferenci. Po seji pokliče Pašić dr. Kalino k sebi, da mu sporoči sklepe ministrskega sveta, da jih sporoči češki vladi.

SESTANEK NINČIČA Z BENEŠEM.

Belgrad, 25. febr. (Izv.) V političnih krogih se govori, da se dr. Beneš in dr. Ninčić sestane prihodnji torek v Bratislavi. Razpravljala bosta o programu konference, o dr. Beneševem potovanju v Pariz in London ter dr. Ninčičevem potovanju v Bukarešto in končno o tem, kako naj mala antanta nastopi kot celota.

kojenecem in vpokojenkam, ki ga je sprejel zakonodajni odbor dne 26. decembra 1921. Razlika med dokladami v zmislu gornjega zakona in že izplačanimi draginjskimi dokladami za mesec januar, februar in marec se izplača v dveh obrokih, in sicer dne 1. aprila in 1. maja t. l. Uradnikom in uslužbencem, ki so uslužbeni v krajih na ozemlju zasedene tretje cone v Dalmaciji, in ki po rapalski pogodbi pridejo pod kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev, se priznajo za 50 % povišane ozebne in draginjske doklade. To povišanje velja od 1. marca 1922 dalje. Vkolikor vsota, ki nastane vsled redukcije uradnikov, nameščencev in slug, ne bi zadostovala za pokritje povišanih dodatkov, se vlada pooblašča, da more uporabiti dve dvanajstini posebnega kredita, označenega v členu 1, točka b tega zakona. S to koncepcijo se je namestnik Demetrovič zadovoljil, ker se v tem jasno kaže, da se dne 1. aprila izplača razlika doklad za dva do tri mesece.

Moratorij sprejet.

Belgrad, 24. febr. (Izv.) Ob 16. uri se je sestal k seji finančni odbor in končal debato o moratoriju. Poslanec Hamid Kurbeović (musliman) naglašal, da mu je kot trgovcu neka tržaška tvrdka odpovedala kredit vsled vesti o nameravanem moratoriju. Govornik smatra, da bi bil ta zakon zelo opasen za naš kredit v inozemstvu, in da je zakon dober samo za brezvestne trgovce. Finanč. min. dr. Kumanudi pravi, da zakon o moratoriju ni predložen za rešitev trgovcev iz zadreg, ampak zato, da se popravi tečaj naše valute. Gre za to, da se zaščiti interesi celokupnosti.

Posl. dr. Dulibić zahteva ponovno, naj se zaslusijo trgovske zbornice. Posl. Pušenjak pa ugovarja, ker se bo glasovalo v odsotnosti predsednika in podpredsednika, ki sta proti predlogu.

Minister za pravosodje dr. Marković veli, da napadi na ta zakonski načrt niso upravičeni. Uprava fondov pri tem ni angažirana, ker je samo posrednica med dolžniki in upniki, to pa zaradi tega, ker se Narodna banka ne bavi s takimi posli. Ako trgovci ne bi dali upravi fondov dovolj de-

narja na razpolago, pridejo pač v konkurz. Zakon izključuje, da bi od njega uveljavljenja imele koristi samo insolventne tvrdke. Vsak trgovec mora dokazati, da je racionalno izvrševal svoje posle in da je samo zaradi tega prišel v težkoče, ker je padla vrednost dinarja. To mora dokazati pred sodiščem. Minister pravi, da ni upravičena bojazen, da bi trpel vsled tega naš kredit v inozemstvu, ker zunanji upniki niso oškodovani in ker nihče ne izgubi ničesar; pač pa bodo inozemski upniki imeli veliko škodo, ako naše tvrdke pridejo v konkurz. Zakonski predlog o odgoditvi plačevanja si je stavil za cilj, da zaščiti naš denarni trg pred prevelikim nakupovanjem tujih valut. Eventuelne izpremembe v besedilu zakonskega načrta se morejo napraviti le v podrobnostih. Finančni odbor preide nato na glasovanje. Zakonski načrt o moratoriju je sprejet s 13 proti 6 glasovom. Proti so glasovali Jugoslovanski klub, socialni demokrati in zemljoradniki. S tem je vladni predlog sprejet v načelu. — Seja je bila nato zaključena. Prihodnja seja jutri dopoldne.

Seja parlamenta.

Jugoslovanski klub zapusti sejo. — Uslužni socialdemokrati. — Vasičeva afera.

Belgrad, 24. febr. (Izv.) Predsednik dr. Ribar otvori današnjo sejo narodne skupščine ob 11. uri 15 min. Po čitanju zapisnika zadnje seje ter prošnji in pritožbi, ki se odstopijo dotičnim odsekom, odgovarja finančni minister dr. Kumanudi na razne opazke in očitanja opozicije. — Nato govori minister dr. Laza Marković, ki odgovarja na razne očitke zemljoradnika Voje Lazića glede upravljanja sekvestrirane imovine. Glede nabav na račun vojne odškodnine iz Nemčije pravi, da bi se blago moralo prevzeti v določenem roku, ker bi se drugače pokvarilo; vlada bi bila prisiljena, da to blago čimprej razdeli. Kar se tiče vojne odškodnine v gotovini, pravi minister, da ni še nihče dobil denarja na račun odškodnine. — Med govorom ministra Markovića delajo opozicija in tudi radikali razne opazke. — Poslanec Tajić pravi, da so nekateri že dobivali vojne odškodnine v gotovini. Nato nastane hrup v sredini zbornice. Radikali očitajo drug drugemu, kdo je že dobil vojno odškodnino. — Posl. Voja Lazić nadaljuje svoj govor in kritizira proračunske dvanajstine. Pravi, da ima v rokah dokument, s katerim bo dokazal, da je bila vojna odškodnina nekaterim osebam že izplačana. — Predsednik dr. Ribar mu odvzame besedo, češ, da o osebnih zadevah ne sme

čitati nobenega pisma, ki ga ni prej prijavil. Nato zapuste zemljoradniki demonstrativno zbornico z vzkliki: »Delajte brez nas!« Za njimi je zapustil dvorano tudi Jugoslovanski klub. — Poštni minister Žarko Miladinović odgovarja na očitke opozicije glede nadzorstva denarnih pošiljatev. — Zatem odgovarja poročevalec dr. Sečurov na kratko na razne opazke opozicije in pravi, da je res, da še ni izvedeno izenačenje davkov in da je povojno stanje uradništva velik vzrok temu, da se je tako dolgo delalo na proračunskih dvanajstinah. — Predsednik dr. Ribar stavlja nato zakonski predlog o proračunskih dvanajstinah za meseca marec in april 1922 na glasovanje. Glasovalo je vsega skupaj 188 poslancev, in sicer 177 za, 11 pa proti, s čemer je zakonski predlog o dvanajstinah sprejet s pomočjo socialistov, ki so pripomogli vladi do kvoruma.

Popoldansko sejo je otvoril predsednik ob 17. uri. Na dnevnem redu so interpelacije. Kot prva je interpelacija posl. Stojčica in tovarišev radi Vasičeve afele. — Vojni minister odgovarja, da vodi preiskavo general Matić; preiskava napreduje dobro, o podrobnostih pa javno ne more govoriti. Fin. minister pojasnjuje, kako je za zadevo zagal. V interesu preiskave same ie. da se sedaj podrobnosti ne ob-

javi. Posl. Stojčić je z odgovorom zadovoljen, vendar predlaga, naj se ukinejo vojaška sodišča, zadevo pa naj prevzame civilno sodišče. — Zbornica pa je njegov predlog odklonila in prešla na dnevni red.

Rusija nastopa.

Iz Belgrada, Berlina in Petrograda prihajajo važna poročila. Ob priliki zaroke kralja Aleksandra v Bukarešti so se vršili važni sestanki politikov male antante, katerim je prisostvoval tudi zastopnik Poljske. Med vsemi se je doseglo v vseh najvažnejših gospodarskih in političnih vprašanjih načelno soglasje. Zadnja poročila pa vele, da Poljska ne pristopi mali antanti. To je naznanil poljski minister Skirmunt časnikarjem. Istočasno so se vršila posvetovanja Poljske in baltičskih držav glede skupnega nastopa.

Ta pogajanja in politični sestanki so vzbudili veliko pozornost v krogu madžarskih in nemških politikov na eni strani, na drugi pa se je zganila že sovjetska Rusija.

Madžarska smatra, da je ost politike male antante obrnjena prdvsem restavracijskim poizkusom Habsburžanov in da stremlji za gospodarsko izolacijo Madžarske, česar nujna posledica bi bila pasivnost madžarske politike, ker bi tako prešla vsa iniciativa v srednjeevropskih vprašanjih funkcionarjem male antante v roke, in bi se Madžarska — hočeš nočeš — morala sukati po njenih metodah. Berlin smatra, da hoče mala antanta s pomočjo skupnega nastopa dati jugovzhodnim vprašanjem v koncertu veselih sicer več povdarka, vendar gre njeno glavno stremljenje za ustvaritvijo nove srednjeevropske veselice, ki bi jo stvorile vse nasledstvene države razen Madžarske. Posledica tega bi bila obkoljenje Nemčije, ki bi bila na zahodu neprestano ogrožena od Francije, na iztoku pa od slovanskih narodov. Zato se ni čuditi, da Francija dr. Beneševu politiko srednjeevropske preorientacije in pregrupacije krepko podpira.

Najbolj pa se spričo navedenih dejstev razburja sovjetska Rusija, ki smatra, da je vsa politika male antante v obsegu z baltičskimi državami le prejasen odsev angleško-francosko amerikanskega velekapitalizma, ki hoče spremeniti celo srednjo Evropo v napadalna ozemlja proti Rusiji, hoče z gospodarsko blokado vreči komunizem ob tla, Rusijo pa si politično in gospodarsko uslužiti in jo znova napraviti izkoriščevalnim predmetom svetovnega kapitalizma.

Kako odločno je Rusija proti politiki male antante (ki jo smatra za francoski maneover), dokazujejo najnovejša poročila iz Petrograda, ki pravijo, da je zunanji komisar Čičerin poslal vsem velešilam razen Franciji protestno noto, ugovarjajoč proti temu, da bi se genovske konference udeležili tudi zastopniki male antante, kar bi pomenilo Rusiji postaviti pred dovršeno dejstvo.

Glede genovske konference ima Rusija z antanto sledeči račun:

Komisar za zunanje zadeve je poslal antantinim velešilam brzojavno noto, v kateri zahteva z ozirom na soudeležbo na genovski konferenci: 1. Da Francija plača Rusiji odškodnino za njeno pomoč v svetovni vojni; 2. Da Francija plača Rusiji odškodnino za izgube v bojih z Judičim, Denjikinom, Kolčakom in Wranglom in 3. da se zagotovi potovalna varnost sovjetskemu delegatom in kurirjem ter varnost korespondence.

Ako zahteva antanta od Rusije priznanje predvojnih dolgov, je čisto naravno; da zahteva Rusija odškodnino za pomoč v vojni kakor tudi vojno odškodnino za vojske, ki jih je bila naprtila antanta Rusiji s svojimi generali, je seveda tudi umerno. Antantino časopisje ruske zahteve sicer odločno odklanja, a prišel bo čas, ko bo glas Rusije zalegal toliko kot nekoč in še več. Tedaj pri nas seveda ne bo ne Pašića in ne Pribečevića.

POPRAVLJENA MEJA Z RUMUNJO.

Belgrad, 25. febr. (Izv.) Tekom posvetovanj v Bukarešti je bil med Pašićem in dr. Ninčičem na eni ter rumunskim ministrskim predsednikom Bratianu in drugimi politiki na drugi strani dosežen sporazum glede meja med našo državo in Rumunijo. Po tem sporazumu dobimo mi kraje Toka Gaj in Zombolj.

ČEŠKA VLADA ZA NAŠE DIJAKE.

Praga, 24. februarja. (Izvirno) Jugoslovanski poslanik dr. Vošnjak je sklical anketo vseh dijaških jugoslovanskih organizacij in sporočil, da je češka vlada sklenila vrniti jugoslovanskim dijakom vse plačane takse, ministrstvo za socialno skrb pa je pripravljeno preskrbeti revnim dijakom obleko ter jim preskrbeti posojila.

ANGLESKO IN AMERIKO BRODOVJE V GENOVI.

Rim, 24. febr. (Izv.) V Genovo so dospeli štiri angleške križarke. Ljudstvo jih je svečano sprejelo. Pričakujejo prihoda

ameriškega brodovja. Govore, da je prihod vojnih ladij v zvezi z mednarodno konferenco, ki se ima vršiti.

Politični dogodki.

+ **Genovska konferenca se odgodi.** Ker je bil v Cannesu določen rok za obnovo konferenco v Genovi na 8. marca, a traja kriza italijanske vlade, ki ni bila predvidena, dalje, je italijanska vlada poslala vsem zaveznim državam noto, v kateri jim sporoča, da mora misliti na kratko odgoditev genovske konference, obenem pa predlaga pogajanja, da se končni rok na novo določi.

+ **Zborovanje II. in III. internacionale.** V Frankfurtu se je 23. februarja otvoril kongres II. internacionale, ki se posvetuje o skupnem nastopu vseh socialističnih organizacij in strank. — V Moskvi pa zboruje te dni izvrševalni odbor komunistične internacionale, posvetujoče se o boju zoper zapadni imperijalizem ter o gospodarskem položaju Rusije. Posvetovanja se udeležujejo odposlanci iz 30 držav.

+ **Jugoslovanski poslanik pri Vatikanu.** Naš poslanik pri Vatikanu, Lakotić, je prejel od belgrajske vlade poverilna pisma, da se predstavi novemu papežu, Piju XI.

+ **Nove obtožbe proti Pribičeviću.** »Radikal« objavlja izjave bivšega podpredsednika Narodnega veča v Zagrebu dr. Pavelića, ki je v odsotnosti predsednika dr. Korošca sam vodil Veče, o Pribičevićevih nakanah proti Radiću in njegovih zvezah s Hercigonjo, Dojčićem in Cesarcem. Izjave je podal dr. Pavelić znanemu časnikarju Matošiću. Dr. Pavelić vstraja na svojih prejšnjih izpovedbah, da je Pribičević svoj čas nahujskal v Zagrebu množice proti Radiću ter je bilo Radićevo življenje tedaj na kacki. Rešil je Radića dr. Pavelić s svojim odločnim nastopom. Glede Pribičevićevih zvez s Hercigonjo, Dojčićem in Cesarcem ugotavlja dr. Pavelić, da je Pribičević svoj čas poslal te ljudi iz Beograda na Narodno veče v Zagrebu z zahtevo, da jim le-to kot odškodnino za muke, prestane zaradi atentata na bana Škerleca, izplača vsakemu po 45.000 kron. Narodno veče je to zahtevo odklonilo, med drugim zato, ker so bili ti ljudje že tedaj komunisti, kar je moral vedeti tudi Pribičević. Dr. Pavelić dalje izjavlja, da je bil Pribičević že izpočetka nasprotnik jugoslovanske države, ampak je hotel, naj se Hrvati in Slovenci enostavno spoje s Srbijo. O Pribičevićevem značaju pravi, da ne pozna meje med dovoljenim in nedovoljenim in da ne izbira sredstev za doseg svojih ciljev. Narodno veče se je hotelo rešiti obeh ljutih medsebojnih nasprotnikov, Radića in Pribičevića na ta način, da bi poslalo prvega kot poslanika v Varšavo druga pa kot poslanika v Budimpešto. Žal se je s tem odlašalo in cela stvar zamudila.

+ **Muslimani se prepirajo.** Ker je na seji dne 22. t. m. sklenil pododbor za upravno razdelitev države, da se Bosna in Hercegovina razdelita na 4 oblasti, je imel 23. t. m. muslimanski klub sejo, na kateri je razpravljalo o predmetnem zaključku. Večina se je izjavila za troje oblasti, vendar je ostala seja brez zaključkov, ker je bila debata preburna in previharna.

+ **Majhni ljudje.** Pravijo, da živimo v dneh, ko je na kocki toliko, kolikor smo pridobili l. 1918: gre za naše narodno in državno edinstvo. Tu pride ugleden belgrajski list: »Politika« in z velikim veseljem naznanja, da sta na dan sv. Save prestopila v pravoslavje dva dijaka-podnadrednika iz Hrvatske, da tako »manifestirata popolno narodno edinstvo in ljubezen do Srbov«. Niti ne vprašamo, kaj bi porekli Srbi, ako bi se bil pripetil obraten slučaj in bi bila sprejeta dva Srba v katoliško cerkev, ampak pribijemo samo, kako majhno je umevanje v Belgradu o našem pravem narodnem edinstvu, kako majhne ljudi nahajajo današnji usodni dnevi. Nam je znan slučaj, ko je pred par desetletji hotel v Belgradu mlad slovenski dijak iz navdušenja za Srbe prestopiti v pravoslavje. Tedaj se je našlo pametnih Srbov, ki so fantu ta korak odsvetovali, češ, da iz narodnega navdušenja ne gre menjati vere, da je lahko dober Slovan tudi kot katoličan. Danes taka modrost v Belgradu očitno ne uspeva več. »Slob. Tribuna«, ki ni klerikalna, piše ob tej priliki: »Samo tega bi nam bilo še treba, da v splošni melet zanesemo še verski proselitizem. Gospoda ne pomisli, da s tako dvojico, ki so jo pridobili za »popolno« edinstvo in za »ljubezen«, odbijajo in ozlovoljajo stotine in tisoče drugih ljudi, ki morejo biti tudi pobožnjaki, a so pošteni ljudje in iskreno vdani narodnemu edinstvu. Ako bomo edinstvo istovetili z vero, bomo daleč prišli.«

+ **Kemalistovsko poslanstvo v Evropi.** Kakor poročajo pariški listi, se pripravljata zunanji komisar angorske vlade, Kemal paša, na pot v Rim, Pariz in London. Vodijo ga seveda politični cilji. Z njim pojde več višjih funkcionarjev njegovega ministrstva.

+ **Za volivno pravico v Japanu.** Pri demonstracijah za splošno volivno pravico v Tokiju je morala nastopiti policija; 10 oseb je bilo ranjenih, 15 pa aretiranih.

Dnevni dogodki.

— **Smrtna kosa.** Dne 23. t. m. je v Sordražici umrl na želodčnem raku g. Franc Pirc, odbornik JKZ in dolgoletni pristaš SLS. Zapušča ženo in 7 nedoraslih otrok. N. p. v m.l.

— **Izplačevanje obresti za obveznice 7% drž. posojila.** Pokrajinska uprava za Slovenijo je prejela od ministrstva za notranje posle, odelenje za Slovenijo, nastopni dopis: Finančno ministrstvo, generalna direkcija državnih dolgov je opozorilo notranje ministrstvo na brezvestno agitacijo proti 7% drž. posojilu, ki ima namen, da bi mogli razni špekulanti pokupiti vse obveznice po malenkostnih cenah ter jih naložiti pri Narodni banki s 6% obresti, dočim dobijo za obveznice 7%. Direkcija drž. dolgov naznanja prebivalstvu, da se bodo 15. marca t. l. izplačale vsem šestmesečne obresti za te obveznice, da more vsak obveznice založiti pri Narodni banki in vseh njenih podružnicah ter dobiti za vsakih 100 Din posojilo 75 Din po 6%, dočim mu nesejo obveznice 7%. Tako zasluži en procent. Januarja meseca se je pričela prodaja teh obveznic na borzi, da lahko vsak pozna vrednost teh obveznic in ve, po kateri ceni jih more predati. Naj nihče ne veruje brezvestnih špekulantom ter naj jih takoj naznani oblastem, ki bodo proti njim postopale po zakonu. Vsak naj obdrži te obveznice, ker jamčijo za gotov dohodek ter se morejo vedno spraviti v denar.

— **Tržič.** Jutri bo Orel v Domu igral burko »Babilon«. Kdor se hoče nasmejati, naj pride k predstavi. — V ponedeljek je v polni društveni dvorani predaval gosp. urednik Terseglav iz Ljubljane o krščanstvu in socializmu. — Prihodnji ponedeljek govori g. strok. učitelj Pečjak o razvoju gledališča. — Na občnem zboru Čevljarske zadruga je bil izvoljen za načelnika g. Ivan Papov. — Po ponedeljkovem predavanju se je vršil izredni občni zbor društva sv. Jožefa. Uredile so se razmere med odseki in društvom in določila članarina. Na predlog g. predsednika Vidra je bil soglasno izvoljen častnim članom Fran Vidic, ki pripada društvu že 25 let, je bil njegov dolgoletni podpredsednik, marljiv igralec in eden najzvestejših članov. Bog živi novega častnega člana!

— **Proti draginji.** Dne 22. t. m. so imeli v Brezicah državni uradniki shod zoper draginjo, na katerem so zahtevali takojšnje izplačilo draginskih doklad in sprejetje službene pragmatike.

— **Posledice draginje.** Radi neznosne draginje se nahaja Zagreb v znamenju mezdnih gibanj. In sicer zahtevajo povišanje plače: rudarski delavci, tramvajski delavci, mlinarji, klobučarji, transportni delavci, zasebni uradniki in brivski pomočniki.

— **Gibanje brivskih pomočnikov v Zagrebu.** Zagrebški brivci so minoli mesec zvišali cene za 50 odstotkov, ne da bi bili zvišali plače pomočnikom. Sedaj zahtevajo pomočniki 50 odstot. zvišanje plač in groze s štrajkom.

— **Rekvizicija stanovanj v Belgradu.** Ministrstvo za socialno politiko je odredilo, da se spomladi, ko se začne podirati stare hiše, izvede za tiste, ki ostanejo brez stanovanj, rekvizicija praznih stanovanj. V poštev pridejo stanovanja tujih podanikov in doselencev.

— **Strašna statistika.** »Chicago Tribune« prinaša statistiko internacionalnega delavskega urada, glasom katere je po vojni ostalo 5.917.000 pohabljenih ljudi. Od tega odpade na Francijo 1.500.000, na Anglijo 1.100.000, na Italijo 570.000, Poljsko 320.000, Ameriko 240.000, Češkoslovaško 175.000, Avstrijo 164.000, Jugoslavijo 154.000, Kanado 88.000, Rumunijo 84.000, Belgijo 40.000 in Nemčijo 1.400.000 pohabljenec. Čegava žrtev je teh 6 milijonov ljudi — zločina ali blaznosti?

— **Nadebudna mladina.** Na sarajevski višji realki je bilo vpisanih v zimskem semestru 438 učencev. Od teh je odneslo prvi red v spričevalu celih 56, padlo jih je pa samo — 382.

— **Pismenost v Srbiji.** Med moškim prebivalstvom je 67%, med ženskim 93% takih, ki ne znajo ne pisati, ne brati; skupaj znaša torej analfabetizem v Srbiji 80%.

— **Število oženjenih v Združenih državah.** Glasom najnovejših uradnih podatkov je v Združenih državah od 54 milijonov nad 15 letnih moških le 21.849.260 oženjenih; vdovcev je 1.758.308, ločenih pa 235.284. V zadnjih desetih letih se je število ločitev pomnožilo za 20 odstotkov. Največ neomženih žensk je v državah: Massachusetts 34,4% in District of Columbia 37,3%.

— **Ljubitelji puranov** je odnesel 11. t. m. gostilničarju Cunder iz Malevasi pri Ljubljani dva purana, plateno vrečo in en ornati koš v skupni vrednosti 700 K.

— **Vlom v Zapužah.** 22. t. m. je neznanec vlomil v stanovanje Kožuh Jožefe v Zapužah in odnesel več obleke in perila v vrednosti 20.140 kron.

— **Enajsta je pa huda.** Huso Kubur iz Sarajeva se je pred Božičem oženil enajstič. Od prejšnjih žena mu ni umrla nobena, marveč se je od njih sodnijsko ločil. Tudi enajste se je naveličal ter začel z njo prepire. Ko sta bila nekega dne posebno glasna, se je zbrala pred hišo velika gruča ljudi. Čez nekaj časa je priletel Kubur kot snop preko stopnic na ulico, žena pa je srdito zaloputnila vrata. Moža je jake žene strah, pred ljudmi pa sram. Kar izginil je iz Sarajeva in ni ga več.

— **Smrtna nesreča.** V Brložniku, občina Trata v Poljanski dolini je v torek, 21. t. m. prišel posestnik Franc Dolenc tako blizu ojesa pri mlitolnici, ko so mlatili, da ga je s tako močjo udarilo, da mu je zlomilo vrat in je obležal na mestu mrtve. Mož je bil star okrog 60 let.

— **Najemniki lovišč** v ljubljanski okolici bodo pokončevali v svojih lovih vrane. Obvarovati si hočejo s tem tisto malo divjačine, kar je po ostri zimi preostalo. Tisti, ki bi dobili zastrupljene vrane, so naprošeni, naj jih pustijo v miru.

Ljubljanski dogodki.

DRAGINJA IN LJUBLJANSKI TRG.

Cene govejemu mesu III. vrste 30 do 36 K, II. vrste 36 do 40 K, I. 46 K, telečje meso 48 K, svinjsko meso 60 K, hrbet brez privage 70 K, slanina 86 do 90 K, mast 95 K. Kvaliteta mesa vseh vrst ni dovoljna, posebno primanjkuje prvovrstnega govejega mesa.

Domačih jajc na trgu ni. Mestna aprovizacija razprodaja jajca še nadalje na Poljski cesti št. 15. Vsa jajca se bodo redno presvetila, tako da stranke ne bodo dobile nikakih pokvarjenih jajc, kot se to dogaja pogosto na trgu.

Kmečkega krompirja ni na ponudbo. Mestna aprovizacija ima še nekaj zaloge. Izbran krompir se oddaja po 5.60 K kg vsak dan v skladišču Samopomoči, Vodnikov trg št. 5. Stranke, ki nimajo zadostnih zalag do novega krompirja, naj se pravočasno preskrbe.

Moka se razprodaja na podlagi cene 27 K za št. 0. Vsled podraženja moka se se dovolile pekom počenosti s 1. marcem krušne cene 24 K za kg belega kruha in 20 K za kg črnega kruha. Peke se opozarja, naj se enkrat za vselej prilagode kilogramski teži.

Z mlekom Ljubljana za silo izhajajo, čeprav kvaliteta daleko ne odgovarja. Maslo, ki pride na trg, je slabo, žarko, neizprešano, kmečko maslo 140 do 160 K kg, čajno maslo 180 do 200 K.

Ako primerjamo cene najvažnejšim živilom marca 1914 z današnjimi cenami, dobimo sledeče rezultate: meso vseh vrst se je podražilo povprečno 23 krat, mast 53 krat, olje 63 krat, jajca 170 krat, moka 67 krat, krompir 60 krat, mleko 50 krat, riž 122 krat, sladkor 64 krat, kurjava povprečno 35 krat. Slične številke dobimo tudi pri vseh ostalih potrebščinah. Pri tem moramo upoštevati, da pri nekaterih živilih tudi kvaliteta daleko ne odgovarja predvojni, posebno glede mesa, tako da so tudi v tem pogledu konsumenti močno prikrajšani. Tudi ako abstrahiramo največja podraženja, to je pri jajcih in pri rižu, je povprečno podraženje pri ostalih živilih 52 kratno. V splošnem torej krona ne odgovarja več predvojnemu dvem vinarjem. Uradniške plače pred vojno in danes so v sledečem razmerju: povprečna uradniška plača X., VIII. in VI. činovnega razreda je znašala 1914. leta 434 kron mesečno, danes znaša povprečna plača istih razredov za samce 3345 K, za oženjene z dvema otrokoma 4425 K. Plače se torej niso niti podese-torile, medtem ko so potrebščine narasle več kot 50 kratno.

— **Ij Poroka.** Danes popoldne se poroči v franciškanski cerkvi gospod Metod Golmajer, strojni stavec Jugoslovanske tiskarne, z gospodično Pavlo Mahkovec. Mlademu paru obilo sreče in blagoslova!

— **Ij Rokodelski dom.** Jutri zvečer ob pol 8. uri se uprizori igra »Volkašin«, spisal dr. Milčinski, in igra »Čevljar baron«, spisal J. Alešovec. Kdor želi poštene zabave brez popivanja, naj se udeleži predstave. Igralci nastopajo v hrvatskih narodnih nošah. Petje spremlja orkester. Vstopnice se dobe danes in jutri v Rokodelskem domu, Komenskega ulica.

— **Ij Jezuitska kapela.** Jutri, dne 26. t. m., ob 5. uri popoldne pridiga in litanije. Vsebina pridige: Varna trdnjava v boju zoper sló.

— **Ij Taki so.** Pišejo nam: Kako so se zgražale razne tenkočutne meščanske duše nad ubogimi berači, ki so jim s svojo navzočnostjo, s svojimi obiski kvarili tek in dobro voljo. Kolikrat so zatrjevali, da bi radi kdove koliko prispevali za ubožce, samo da bi jih ti berači ne nadlegovali. Sedaj je mestna občina sklenila odpraviti beračenje in za ubožce preskrbeti na drug način. Da dobi v to potrebna sredstva, se je obrnila na meščane s prošnjo, naj vsak po svoji moči in svojem dobrem srcu prispeva v ubožni zaklad. Toda sedaj se ie

pokazalo, kako hitro so bogatini pozabili na reveže in svoje obljube: mnogi, in to ravno najpremožnejši so se kratko odrezali: »Ne dam ničesar!«, drugi so pa prispevali čisto neznan. Manj imoviti so se še najbolj izkazali. To je žalostno znamenje za srčno kulturo današnjih bogatašev. Da je le sam sit, za druge se ne briga. V svojem obilju ne pomislijo, kakšno mora biti življenje ljudi, ki dobivajo v tej draginji na mesec 14 do 50 K podpore, ne pomislijo, da so tudi to ljudje iz krvi in mesa ki z vso silo občutijo glad in mraz. Zganite se vendar v svoji tolšči, bogataši, in privoščite revežem vsaj toliko, kolikor izda ate za svoje pse!

— **Ij Odzovite se, blaga srca!** Finančni odsek občinskega sveta je sklenil, da se mora beračenje prenehati in prepovedati ter da se mora podpiranje ubožcev organizirati in centralizirati. Zato se je obrnil mestni magistrat do vseh imovitejših in interesiranih krogov s prošnjo, naj bi se beračenje s primerno mesečno vsoto na korist mestnemu ubožnemu zakladu odkupili. Tak način podpiranja ubogih je uveden po vseh večjih mestih. S takimi odkupi se občinstvo povsod oprosti nadlegovanja po posameznih ubožcih. Mestni magistrat je razposlal vabila znanim imovitim osebam s prošnjo, naj se izjavijo, kakšno vsoto so pripravljeni vsak mesec žrtvovati za mestne resnično potrebne uboge v ta namen, da se dosedanje beračenje po poslopih in cestah povsem odpravi. Tako izjavo je smatrati za obvezno. Ako bi prostovoljni prispevki za mestne uboge ne dosegli pričakovane višine, se bo moral občinski svet baviti s predlogom, da se zbere zadostni mestni ubožni zaklad obligatornim putem t. j. s primerno novo davčnico. Že doslej je mestna občina potrošila vsako leto za svoje uboge okoli 800.000 kron ko znašajo mesečne podpore le 14—50 kron. Da se ubožce vsaj za silo preskrbi, bo treba torej sedanje podpore dvigniti izdatno. Stalnih podpirancev je okoli 700. Ako se jim daje le malenkost 100 kron na mesec, znaša skupni izdatek 70.000 kron na mesec ali 840.000 kron na leto. Toda izda se vsaj trikrat toliko revežem na roko! Stroški za prehrano revežem po ubožnicah, za kurjavo in luč, za zdravila, naočnike, kilne pasove, umetne ude i. dr. pa niso še ni računani! Zalibog je bil doslej odziv tako malenkosten, da bi ne mogli pokriti niti tretjine stroškov za mestne reveže. Izrečno naglašamo, da so se odzvali magistratnemu vabilu razni neimoviti sloji častneje nego marsikateri notorični bogataši, močni obrtniki, ugledni trgovci i. dr. Zato pozivljamo vnovič: Odzovite se blaga srca! Vsi, ki so izjavili: »Ne dam ničesar!« dasi bi se morali, pa se prosijo, da store svojo človeško in meščansko dolžnost. — Magistratni referat za ubožne zadeve.

— **Ij Ogenj v opernem gledališču.** Včeraj popoldne je začelo v opernem gledališču pod odrom gorati. Vnele so se platnene dekoracije. Ogenj je uničil okoli 600 m² poslikanega platna. Ogenj se takoj pogasil.

— **Ij Iz deželne hiralnice** je pobegnil 22. t. m. slaboumni, 32 let stari Habjan Franc. Do sedaj ga še niso dobili.

— **Ij Neznan žepar** je ukradel g. Berti Kobal iz Dalmatinove ulice št. 7 19. t. m. ob izstopu iz električne železnice pri hotelu Evropa denarnico, v kateri je bilo do 200 kron denarja.

Naša društva.

— **d Občni zbor Leonove družbe** se vrši prihodnji četrtek, 2. marca, ob 5. popoldne v posvetovalnici Jugoslov. tiskarne, I. nadstr. Dnevni red je sledeči: 1. Poročilo odbora. 2. Dopolnilne volitve v odbor. 3. Slučajnosti. — Člani so naprošeni, da se občne zboru v kar največjem številu udeležijo. — Odbor LD.

— **d Ježica pri Ljubljani.** Na pustni torek zvečer ob 8. uri ponovi »Pevski odsek« Slov. kat. izbor. društva burko »Kakršen gospod, tak sluga«, s petjem, v Društvenem domu na Ježici. Vsi prijatelji petja in smeha vladno vabljeni. Na svetenje v Društvenem domu!

— **d Mariborski »Orel«** ima telovadbo redno vsak torek, četrtek in soboto od 8. do pol 10. ure zvečer v gimnazijski telovadnici. Vsako drugo sredo se vrši v društvenih prostorih, Lekarniška ulica, fantovski večer z izbranim in vsestransko poučnim sporedom. Prihodnji fantovski večer se vrši v sredo 1. marca. Začetek točno ob 8. uri zvečer.

Socialni vestnik.

— **Stinnes v Jugoslaviji.** Dne 19. t. m. je pod tem naslovom priobčila »Prager Presse« članek izpod peresa Andreja Pukla. Pisec je navedel celo vrsto industrijskih podjetij v Jugoslaviji, ki da so že pod odločilnim vplivom Hugo Stinnesa in njegovega koncerna. »Jugoslovanski Lloyd« zavrača Puklove navedbe kot neutemeljene in pravi, da izmed vseh navedenih podjetij dejansko obstojata le dve, tri, vsa ostala pa da so še samo lepe osnove — zrak. Sreča bi bila, ako bi se uresničila in ne bi bilo ravno slabo, ako bi se jih udeležili tudi g. Stinnes. V ostalem pa »Jugoslovanski Lloyd« priznava, da je vsako skladišče nemškega blaga, vsak tovarniški dimnik, zgrajen z nemškim kapitalom, opiralnice za širjenje nemškega gospodarskega in s tem tudi političnega vpliva.

DR. BENEŠ O SVOJIH RAZGOVORIH.

Pariz, 23. febr. (Izv.) Pred svojim odhodom iz Pariza je izjavil češkoslovaški ministrski predsednik dr. Beneš sotrudniku lista »Petit Parisien«, da je našel v Parizu kakor v Londonu isto dobro voljo za obnovo Evrope. Dr. Beneš je poudarjal potrebo solidarnosti vseh držav v ta namen, zlasti glede obnove Rusije. Mala antanta potrebuje velike antante, zakaj ako bi morala izbirati med Parizom in Londonom, bi to pomenilo njen propad.

TRGOVSKA POGODBA MED ČEŠKO IN RUSIJO.

Praga, 24. febr. (Izv.) »Narodni Listy« poročajo, da bo Češkoslovaška še pred pričetkom genovske konference sklenila z Rusijo trgovsko pogodbo. Delegati sovjetske Rusije so odločno proti kakšni sindikalni pogodbi in se trudijo, da čimprej zaključijo pogodbe z posameznimi državami. Predsednik ukrajinske sovjetske republike Rakovsky zapusti te dni Prago, kjer je izvršil važno politično in gospodarsko misijo. Na svojem potu v Genovo se bo ustavil še enkrat v Pragi in v imenu sovjetske vlade podpisal trgovsko pogodbo.

SREČEN POKOJ!

Belgrad, dne 24. februarja. (Izvirno.) Kakor se doznava, stopi pomočnik ministra za promet, Sava Jelić v kratkem v pokoj.

V zadoščenje.

Malokdaj ima v sedanjem zastrupljenem političnem ozračju priliko zabeležiti kak razveseljiv pojav pravične in nepristranske sodbe o nas Slovenceh med Srbijanci. Nasprotno smo le prevečkrat prisiljeni jemati na znanje slepo, brezobzirno nasprotje proti nam in popolno nerazumevanje nasproti našim težnjam. To pot nam nudi priznanja vredno izjemo Protivca »Radikala«, v katerem posl. dr. Momčilo Ivanić zavrača napade na poslanca Jugoslovanskega kluba dr. Gosarja povodom njegovega zadnjega govora v narodni skupščini dne 21. t. m.

Dr. Ivanić predvsem ugotavlja, da je čudno, da so vedno ravno Srbi iz osvobojenih krajev tisti, ki nočejo nič slišati o kakem ujedinjenju s svobodnim sodelovanjem vseh delov naroda, ampak priznavajo le osvobodjenje po Srbih. Pravi Srbijanci po ogromni večini ob takih priključkih molče, kriče samo Srbi z ene strani, ki hočejo biti bolj papeški kakor papež sam. Potem piše dr. Ivanić:

»Če govorimo o našem narodnem osvobojenju in zedinjenju, je očitno, da je igrala Srbija pri tem narodnem zgodovinskem dogodku prvo in največjo vlogo. Del našega naroda v Srbiji je s svojim junaštvom v boju in s svojimi neizmernimi žrtvami pokazal in dokazal, da je bil popolnoma na višini svoje znamenite naloge, ki mu jo je določila zgodovina. To je tudi

dr. Gosar naglasil z vsem poudarkom, a čudna in žalostna je stvar, da neka gospoda za to enostavno niso imeli razumevanja. Kljub vsemu velikemu deležu srbskega naroda na našem osvobojenju in zedinjenju pa to ni bil edini činitelj. Druga zasluga gre zaveznikom, ki so se sicer res borili predvsem zase, a so s svojimi napori in žrtvami vendarle odločili tudi našo usodo.

»Sedaj prihaja tretja okolnost — nadaljuje dr. Ivanić — »ki jo omenil tudi dr. Gosar in ki je izzvala med neko gospodo pravo ploho psov. Dr. Gosar je rekel, da so bile celotne sile vsekakor premagane na bojnem polju od zunaj, toda ravno tako jih je omajala njihova fronta od znotraj, tako da so bile premagane od zunaj in od znotraj. In govornik je po pravici rekel: da so se na tem notranjem bojišču borili tudi Slovenci. — To je med cenjenimi poslanskimi rodoljubi dvignilo vihar, češ: Slovenci so se takrat spomnili upora, ko so videli, kako se bo vojna končala. Predalec bi nas zavedlo, ako bi hoteli to lahkomišelnost trditelj temeljito oceniti. Naj ostane to za drugo priliko! Tu samo nekaj.

»Povedati moramo predvsem, da je Ljudska stranka storila nekaj, kar se zdi za tiste kritične dneve nemogoče. Če je od stranke, ki je bila preje leta in leta na vladi, ki je v mnogem v resnici bila avstrijska in avstrijsko-katoliška, če je od take stranke napravila tak in tolik, pravi levji skok naprej: da se je takorekoč čez noč pretvorila v pravo stranko narodnega osvobojenja in zedinjenja, potem e to enostavno zgodovinski dogodek in zgodovinska zasluga. Če je bila v stanju, da s pokojnim Krekom in današnjim svojim voditeljem dr. Korošcem na čelu zavzame tisto stališče, ki ga je zavzela, ko je prišla ura, potem je to zgodovinska stvar, katere noben cenen in prazen rodoljuben krik ne more spraviti s tega sveta. Poslanec Nj. e. škofa Jegliča so imele v tistem času važnost prave, strašne sodne trombe za avstrijsko vladavino. Demokratska gospoda n. pr. se posebno odlikuje z napadi v tem pravcu. Na drugi strani pa hoče ta gospoda predstaviti svojega voditelja g. Svetozarja Pribičevića kot nekakega šampiona narodne borbe. Toda v tem ko so se Nj. e. škof Jeglič, pokojni dr. Krek in dr. Korošec slišali po celem kulturnem svetu in so njihove izjave beležili največji svetovni listi, — je pa g. Sv. Pribičević bil — nem kakor riba. Kdaj se je ta gospod od začelka pa do konca vojne tudi le en sam edini pot dvignil in oglašil?...

Potem ugotavlja dr. Ivanić, da je jasno, da Slovenci niso mogli začeti odkrite borbe proti bivši monarhiji, dokler je bila le-ta v vsej svoji moči, kakor tudi Srbi niso dvignili upora proti Turkom pod Sulejmanom Velikim. Končno opozarja dr. Ivanić, da je Slovence in katoličan Jernej Kopitar zbudil in daroval Srbom njihovega duševnega osvoboditelja: Vuka

Karadžića, ki je dal srbskemu narodu književni jezik in pravico.

Takih besed od Srbov nismo slišali doslej prav veliko. So pa razveseljiv pojav, da je poštenih mož med Srbi, ki objavljajo šovinizem svojih rojakov. In to je priznanja vredno.

Zdravstvo.

PRITOŽBE O RAZMERAH V DRŽAVNI PORODNIŠNICI V LJUBLJANI.

Z ozirom na notico v »Novem času« z dne 9. februarja t. l., štev. 32, nam pošilja ravnateljstvo dobroteljskih zavodov sledeče pojasnilo:

Resnica je, da je umrlo koncem preteklega meseca v naši porodnišnici četrto mladih mater (pravzaprav po naših informacijah petero! Ur.) za porodniško mrzlico. Izhodišče bolezni je bila mlada mati, ki je bila v zavodu operirana, a je bila prišla že okužena v zavod. Resnica pa ni, da bi bil »mogoče vzrok teh žalostnih dogodkov ta, ker manjka strokovnjakov.« Porodnišnico vodi priznan strokovnjak in nesreča, ki se je zgodila, je samo potrdila njegovo bojazn, ki jo je uradno in v javnosti že dve leti vedno iznova izražal in ki mu je služila kot podlaga uspešnemu boju za pridobitev primernejših in obsejnejših prostorov za porodnišnico. V »Njivici« je 9. 5. 1921 priobčil članek »Vojna, mir in narodni podmladek«, v katerem čitamo odstavke:

»Z naraščanjem števila porodov, ki je nastopilo v letih 1919 in 1920, in ki se v letošnjem letu še nadaljuje, se je na porodnišniški oddelku pojavila silna kalamiteta zaradi pomanjkanja prostorov. Porodnišnica, ki je bila zidana tako, da bi s težavo zadoščala za 350 do 400 porodov na leto, je v letu 1920 morala dati prostora za 813 porodov. Posledice, ki bi bile lahko nastale vsled nezadostnega prostora, bi bile lahko katastrofalne za porodnice in novorojenčke. Nevarnosti, katerim smo se doslej srečno ognili, ilustrira najlepše sledeče: V eni sobi, kjer bi moglo stanovati kvečjemu pet zdravih ljudi, je bilo včasih sedem otročnic s sedmimi novorojenčki, skupno torej 14 ljudi.

V poročilu na zdravstveni odsek za Slovenijo z dne 20. 5. 1921 je izjavil: »Možnost infekcije je dana že v porodni sobi, katera mora služiti bolnim in zdravim porodnicam in katera se nikdar ne more temeljito razkužiti, ker se ne more nikoli trajno izprazniti.« — Če primerjamo statistične podatke porodnišnice iz l. 1914. in iz leta 1921., dobimo sledečo sliko:

	Leto: 1914	1921
sprejemi	623	930
porodi	543	887
mrtvorojenih	13%	7%
umrlih novorojencev	5%	6%
mortaliteta mater	1.1%	0.67%

(Po podatkih, ki smo jih dobili je znašalo v letu 1921. na tem oddelku število mrtvih novorojenčkov 56, umrlo mater porodnic 6, ostalih žensk pa 8, skupaj 60 oseb. V 19 dneh od konca januarja do srede februarja letos pa je umrlo 5 mater-porodnic. — To v izpolnitve statistike. — Uredn.)

Ker se širijo tudi drugače vznemirljive vesti o uspehih v porodnišnici, naj sledi nekaj avtentičnih podatkov: Od porodnic, umrlih v l. 1921. sta bili dve, ki sta prišli v porodnišnico s pretrgano maternico, pri eni je počil med porodom žolčni mehur, pri eni se je pretrgala maternica, ker je bila zunaj prečna lega zanemarljiva, dve sta umrli za porodniško mrzlico. Torej v celem letu 1921. samo 6 smrtnih slučajev in od teh samo dva slučajev porodniške mrzlice.

V l. 1920. in 1921. je bilo na ženskem oddelku operiranih 16 izvenmaterničnih nosečnosti, vse bolnice so odšle po uspešni operaciji zdrave domov. Leta 1913. sta bili na ženskem oddelku operirani samo dva maternična raka, l. 1914. nobeden, l. 1920. (po sedanjim šefom) je bilo radi-

kalno operiranih 9 materničnih rakov, l. 1921. celo 16. Uspehi teh operacij so slični, kakor jih je imel Krönig v Freiburgu in nekaj časa tudi Bunn v Berlinu. Predleža maternična potica pogosto povzroča smrti porodnic. V l. 1920. in 1921. (pod sedanjim šefom) ni zaradi te komplikacije umrila niti ena porodnica izmed 20 slučajev. V l. 1920. in 1921. je bilo operiranih približno 20 porodnic s pomočjo cesarskega reza. Umrli je samo ena, ki pa je bila komplcirana s mliomom. Iz teh podatkov sledi, da so vse vesti o neuspehih in da je ves strah pred vstopom v porodnišnico popolnoma neutemeljen in brez podlage. Število porodov je naraslo v porodnišnici od l. 1911., ko jih je bilo 458, do l. 1921. na 867. Število se je torej v desetih letih skoraj podvojilo. Tudi za lajla mora biti razvidno, da ne more zavod, ki je bil nedostaten že pri 400 porodih na leto, zadoščati dvojnemu številu porodov. In tu je treba iskati pravega vzroka katastrofe, kakor se je zgodila koncem preteklega meseca. Prostorji in dosedanjí porodnišnici so popolnoma nezadostni in neprimerni.

Po dolgotrajnem in vztrajnem boju se je zdravstvenemu odseku in profesorju Zalokarju posrečilo, da je država kupila asil na Stari poti v Ljubljani, kjer se naj čimprej uredi — nova porodnišnica. To poslopje je zdravstvena uprava že prevzela, a je še deloma zasledeno po slepih. V trenutku gre boj za popolno izpraznitev poslopja in za doseg kredita, ki so potrebni za preureditev in dograditev asila. Od tega obojega je odvisno, kdaj se bo porodnišnica lahko preselila v nove prostore; in od te preselitve je odvisno, kdaj se bodo s precejšno sigurnostjo lahko preprečile katastrofe, kakor je bila zgornja. Pri današnjem nesorazmerju med prostori in frekvenco porodnic pa bi ne mogel prevzeti jantstva za preprečitev nesreč nit cel štab svetovnih strokovnjakov.

Kljub vsem nedostatom pa je še zmerom bolje, da prihajajo porodnice v bolnico, nego če ostajajo doma, kjer so ponavadi razmere še mnogo bolj nehygienjske in neprimerne.

Katastrofe, kakršna se je zgodila koncem januarja v naši porodnišnici, so se dogajale že ponovno v najvzornejših, najmodernejših kliničnih zavodih. Mnogokrat ni mogoče niti v najprimernejših prostorih preprečiti nenadnega izbruha hšne epidemije porodniške mrzlice. To leži že v naravi bolezni. Če pride v zavod porodnica, okužena z zelo virulentno sepsis, ki je nikdar ni mogoče že v prvem hipu diagnosticirati in pri katerih zlasti ni mogoče že vnaprej oslutili njene prav posebne nalezljivosti, potem ni izbruh endemije čisto nič nenavadnega ali nerazumljivega. V razmerah, v kakršnih se nahaja naša premajhna in v vseh oziirih nedostatna porodnišnica, pa taka katastrofa ni samo razumljiva, temveč je stala pred duševnimi očmi voditelja porodnišnice že dve leti neprestano kot strašilo, ki mu ni dalo miru in ki ga je gnalo v boj za doseg boljših in primernejših prostorov za njegov zavod.

Endemija porodniške mrzlice je, hvala Bogu, premagana; zato je po vseh teh podatkih upravičeno upanje, da se obštevno ne bo več begalo in da se ne bo več strašilo pred vstopom v zavod. Obenem pa je pričakovati, da se bo vsa naša javnost energično zavzela za čimnajtejšo preureditev asila v porodnišnico in pri tem podpirala stremeljenje zdravstvenih oblasti.

Ljubljana, dne 18. februarja 1922.

(Lojalno prinašamo poročilo ravnateljstva dobroteljskih zavodov s posebno željo, da bi ta žalostna zadeva, ki je bila povod naši kritiki, imela vsaj ta uspeh, da se azil čimprej preuredi v porodnišnico. Še bolj pa želimo, da bi s tem prenehale tudi pritožbe nad razmerami v porodnišnici. Ur.)

F. BRUMAT Ljubljana

Usakovrstno manufakturno in tkanine

po konkurenčni ceni.

Mestni trg 25. I.

Popolnoma varno naložite svoje prihranke v

VZAJEMNI POSOJILNICI v LJUBLJANI

r. z. z. o. z. (poleg nunske cerkve).

Hranilne vloge se obrestujejo s **4%** brez odbitka rentnega in invalidnega davka.

Hranilne vloge se lahko vplačujejo potom poštno-čekovnega urada, vlagateljem so položnice brezplačno na razpolago. Posojila na zemljišča, zaznambo na službene prejeme, proti poroštvu itd.

Za pleskarska in ličarska dela

se najtopeje priporoča slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini

☞☞ Tone Malgaj ☞☞

pleskar in ličar :: Ljubljana :: Kolodvorska ulica 6.

Izdaja konzorcij »Novega Časac«.

Urednik in odgovor. urednik Fr. Kremžar.

Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

Tovarna

JOS. REICH

Ljubljana, Poljanski nasip 4.

Podružnica: Maribor Gosposka ul. 38.

Novo mesto Glavni trg.

Kočevje šte. 39.

OBLAČILNICA ZA SLOVENIJO, r. z. z. o. z. v Ljubljani

priporoča ogled svoje zaloge manufakture.

II IZKLJUČNO ČEŠKI IZDELKI II

Ravnokar prispeva blago od mnogih čeških tovarn. Prispela je tudi izbrana zaloga damskega blaga od brnske tvrdke STIASNY & SCHLESINGER. — Glavno skladišče v »Kresiji«, I. nadstropje. Poseben vhod iz Lingerjeve ulice šte. 1.

Detajlna prodajalna v Stritarjevi ulici šte. 5. — Podružnica v Somboru.

I. delavsko konzumno društvo v Ljubljani

ima bogato izbero manufakture, češke lončene posode, klobuke, vsakovrstno špecerijsko blago, v zadržani kleti na Kongresnem trgu št. 2 novo vino po nizki ceni. — Hranilne vloge članov obrestuje po 5%. — Člani dobe 3% blagovni popust. — Pristopnina 10 kron, delež 100 kron. — Prijave sprejema pisarna na Kongresnem trgu št. 2 in vse zadržne prodajalne. V Vašem interesu je, da postanete član, članica naše zadrage.